

**Raport z konsultacji publicznych oraz opiniowania projektu ustawy
o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
oraz niektórych innych ustaw.**

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) z chwilą skierowania projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw do uzgodnień, konsultacji publicznych oraz opiniowania, ww. projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Jednocześnie zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2013 r. poz. 979) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

W trybie art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa żaden z podmiotów nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

Projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania w trybie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 167), ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. Nr 55, poz. 235, z późn. zm.) do następujących podmiotów:

- 1) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 2) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (OPZZ),
- 3) Forum Związków Zawodowych,
- 4) Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- 5) Konfederacji Lewiatan,
- 6) Związku Pracodawców Business Centre Club,
- 7) Związku Rzemiosła Polskiego,
- 8) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej,
- 9) Krajowej Izbie Gospodarczej.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów przyjął propozycję modyfikacji waloryzacji w 2015 r. z umiarkowanym zadowoleniem. W opinii Związku jest to krok zmierzający w dobrym kierunku. Wyższa podwyżka, przy zachowaniu waloryzacji procentowej to rozwiązanie nie antagonizujące środowiska emerytów i rencistów. Poparcie dla propozycji projektowanej regulacji jest ograniczone ze względu na zbyt skromną zaproponowaną kwotę 36 zł.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych pozytywnie ocenia kierunek proponowanych zmian, jednak podkreśla, że waloryzacja kwotowo-procentowa nie rozwiązuje problemu najniższych świadczeń, które wobec pogarszającej się sytuacji bytowej polskiego społeczeństwa i wzrostu cen, wymagają podniesienia przynajmniej do minimum socjalnego, tj. o minimum 200 zł. OPZZ niejednokrotnie postulowało poza waloryzacyjną podwyżkę świadczeń oraz podniesienie wskaźnika realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym do 50%. Mimo, że proponowane zmiany należy uznać za ruch we właściwym kierunku, to OPZZ oczekuje podjęcia prac nad skutecznym mechanizmem waloryzacyjnym, który gwarantowałby świadczenia na poziomie odpowiadającym realnym kosztom utrzymania w Polsce.

Forum Związków Zawodowych oceniając, co do zasady pozytywnie zaproponowaną przez Rząd waloryzację w 2015 r., zauważa, że proponowane zasady waloryzacji nie rozwiązują rzeczywistego problemu, jakim jest ubóstwo polskich emerytów i rencistów. Forum zauważa, że o ile wsparcie finansowe osób, które ze względu na niewielkie zarobki czy przerwy w zatrudnieniu, np. spowodowane wychowywaniem dzieci, jest uzasadnione, o tyle, co najmniej wątpliwe, będzie takie wsparcie udzielone przedsiębiorcom płacącym, zgodnie z obowiązującym prawem, niższe składki emerytalno-rentowe, co skutkuje stosunkowo niskimi emeryturami. Tymczasem są to osoby, które zwykle były w stanie odłożyć na starość znaczne kwoty lub nabyć majątek, z którego będą mogły żyć na odpowiednio wysokiej stopie. Mimo, to właśnie te osoby zyskają więcej niż przy dotychczasowym mechanizmie waloryzacji.

Doraźne rozwiązanie przewidziane na 2015 r. kłóci się z teoretycznymi założeniami systemu emerytalnego (emerytura jest uzależniona od kwot zebranych przez ubezpieczonego w trakcie aktywności zawodowej) i nie gwarantuje pewności co do wsparcia socjalnego najuboższych świadczeniobiorców na przyszłość. Forum Związków Zawodowych, choć nie kwestionuje znaczenia proponowanej podwyżki waloryzacji dla ubogich kieszeni emeryckich, to ocenia ją jednak jako formę zdobywania w tej grupie społecznej poparcia przed wyborami samorządowymi i parlamentarnymi. Chcąc rzeczywiście wesprzeć emerytów i rencistów, w opinii Forum należałoby podwyższyć poziom minimalnej emerytury do wysokości minimalnego wynagrodzenia. FZZ proponuje również, by zasiłek pogrzebowy, który nie pokrywa faktycznych kosztów pogrzebu stanowił 200% przeciętnego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu śmierci osoby, której koszty pogrzebu zostały poniesione.

Konfederacja Lewiatan jest przeciwna waloryzacji emerytur i rent na zasadach określonych w projekcie ustawy i proponuje pozostawienie w 2015 r. obecnych zasad waloryzacji. W ocenie Konfederacji, biorąc pod uwagę, że system emerytalno-rentowy w Polsce jest deficytowy, państwa nie stać na podwyższanie świadczeń emerytalno-rentowych ponad limity określone obecnie. Powyższe stanowisko jest podtrzymaniem dotychczasowego stanowiska Konfederacji Lewiatan przedstawionego przez wszystkie reprezentatywne organizacje pracodawców w ramach debaty nad założeniami do budżetu na rok 2015.

Zdaniem Pracodawców RP zapewnienie jasnych i jednakowych metod waloryzacji świadczeń (ochrona przed spadkiem ich realnej siły nabywczej) powinno stanowić dopełnienie reformy

emerytalnej wprowadzonej w 1999 r., zgodnie z założeniem której wyższe odprowadzane składki i dłuższy ich okres opłacania generują wyższą emeryturę. Wprowadzenie waloryzacji mieszanej stanowi zdaniem Pracodawców RP istotne zaburzenie sprawności funkcjonowania systemu emerytalnego, ponieważ wysokość wypłacanego świadczenia zależy nie tylko od indywidualnych czynników, lecz również od decyzji politycznej. Waloryzacja kwotowa, czy też waloryzacja mieszana z gwarantowaną minimalną kwotą premiująca osoby otrzymujące najniższe świadczenia, nie skłania do aktywizacji zawodowej grup, które nie nabyły prawa jeszcze do pobierania świadczenia. Perspektywa uzyskania niskiego świadczenia, które może być stosunkowo często waloryzowane kwotowo (premiując najuboższych świadczeniobiorców) prowadzi nie tylko do niewłaściwej alokacji środków budżetowych, ale w istotny sposób w przyszłości może hamować rozwój polskiej gospodarki. Przy założeniu bezpośredniego budżetowego finansowania wprowadzanej zmiany (w postaci zwiększonej dotacji budżetowej), zwiększenie wydatków sektora finansów publicznych, powodujące wzrost deficytu budżetowego finansowanego emisją papierów dłużnych, będzie skutkowało wzrostem długu publicznego. Z kolei konieczność wykupu przez państwo wyemitowanych papierów dłużnych będzie wymagać – przy braku zmian w innych częściach sektora finansów publicznych – zwiększenia skali opodatkowania, co w dłuższym okresie może przełożyć się na wzrost kosztów pracy i zmniejszenie zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. W opinii Pracodawców RP zaproponowana na 2015 r. metoda waloryzacji łączy w nieuzasadniony sposób narzędzia polityki zabezpieczenia społecznego (waloryzacja procentowa) z narzędziami pomocy społecznej (waloryzacja wyższa dla uboższych świadczeniobiorców). Zdaniem Pracodawców RP powyższy projekt ustawy nie powinien zostać wprowadzony w życie.

Zgodnie z opinią Związku Pracodawców Business Centre Club przedstawiony do zaopiniowania projekt ustawy ma charakter jednorazowy i uwzględniając wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 grudnia 2012 r. nie narusza prawa do zabezpieczenia społecznego. Projektowane zmiany nie naruszają zasady zdefiniowanej składki, stawiając jako nadrzędny cel podniesienie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych. Zaproponowane zmiany nie mają charakteru systemowego i nie przesądza się, w jaki sposób należałoby rozwiązać problem minimalnych świadczeń.

Pozostałe z ww. podmiotów nie przekazały jeszcze uwag bądź opinii.

5 września 2014 r. projekt ustawy był punktem posiedzenia Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych a w dniu 15 września br. był przedmiotem obrad posiedzenia plenarnego Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych. W trakcie posiedzenia Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych reprezentanci Konfederacji Lewiatan i Pracodawców RP wyrazili zaniepokojenie kosztami, jakie poniesie budżet państwa w związku z wprowadzeniem proponowanych zmian w waloryzacji w 2015 r. Ich zdaniem koszty te są zbyt wysokie. Ze względu na niepełny skład (bez udziału strony związkowej) kwestia waloryzacji w trakcie obrad nie mogła być uzgodniona.